

วารสารการแพทย์และสาธารณสุขเขต 4

Office of Disease Prevention and Control, Region 4 Saraburi

<https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JMPH4/index>

การพัฒนาแนวการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่ได้รับ การใส่สายสวนปัสสาวะ หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี

The development of a clinical nursing practice guideline for prevention catheter associated urinary tract Infection in female orthopedic ward, Udonthani hospital

อมรรัตน์ อัครเศรษฐสกุล^{1*}, จารุพร ไชยวงศา¹, จุฬารัตน์ ศรีโท², อัญชลี ถิ่นสอน²

Amornrat Akkarasetsakul^{1*}, Jaruporn Chawongsa¹, Juraporn Sritho², Auncharee Thinsorn²

¹วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรธานี, ²โรงพยาบาลอุดรธานี

¹Boromarajonani College of Nursing Udon Thani, ²Udon Thani Hospital

*Corresponding author: Krujeib@gmail.com

Received: May 11,2023 Revised: August 14,2023 Accepted: November 15,2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการใส่สายสวนปัสสาวะ หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี และศึกษาความพึงพอใจของพยาบาลวิชาชีพผู้ใช้แนวปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างคือพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี จำนวน 10 คน นำไปทดลองใช้และเก็บข้อมูล กับผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะ จำนวน 15 คน โดยใช้แบบประเมินคุณภาพทางคลินิก AGREE II ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงและสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 35 ปี โดยมีอายุ 23-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.4 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 5-9 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.4 รายหมวด พบว่า ค่าคะแนนสูงที่สุดในการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X}$ = 6.1, S.D. = 1.0) การประเมินผลความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ พบว่ากลุ่มผู้จัดทำแนวทางปฏิบัติประกอบไปด้วยบุคลากรจากกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้องทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 6.2, S.D. = 0.9) ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.1, S.D. = 0.8) จากผลการวิจัยสามารถนำแนวทางการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในงานขององค์กรต่อไป

คำสำคัญ: วิจัยและพัฒนา, การติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะ, แนวปฏิบัติ, การใส่สายสวนปัสสาวะ

Abstract

This research and development study aims to develop a nursing practice guideline for the prevention of urinary tract infections associated with urinary catheterization. Female orthopedic ward Udonthani hospital and to study the satisfaction of professional nurses who use the guideline. The sample consisted of nurses working in the female orthopedic ward. Udonthani hospital, 10 people were used for trial and data collection. Fifteen patients undergoing urinary catheterization using the AGREE II clinical quality assessment questionnaire. The results showed that all the subjects were female and graduated with a bachelor's degree. The average age was 35 years, with 23-30 years of age (44.4 %). The period of operation was between 5-9 years (44.4%) of each category found that the highest score on stakeholder participation ($\bar{X} = 6.1$, S.D. = 1.0) was assessed. Possible in applying CNPG, it was found that the CNPG development group consisted of personnel from all relevant professional groups has the highest ($\bar{X} = 6.2$, S.D. = 0.9). Satisfaction is at a high level with value ($\bar{X} = 4.1$, S.D. = 0.8). the research results, it can lead to the development of nursing practice guidelines in the organization's work.

Keywords: Research and Development, CAUTI, CNPG, retain foley's catheter

บทนำ

การติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะ อันเนื่องมาจากการใส่สายสวนปัสสาวะ (Catheter-associated Urinary Tract Infection; CAUTI) เป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุขที่พบได้บ่อยทั่วโลก ซึ่งเป็นหนึ่งในภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากความผิดปกติทางโครงสร้างหรือการทำงานของระบบทางเดินปัสสาวะ⁽¹⁾ ทั้งนี้ในภาวะปกติระบบทางเดินปัสสาวะจะอยู่ในสภาวะปลอดเชื้อ โดยชั้นเยื่อหุ้มของระบบทางเดินปัสสาวะจะทำหน้าที่ป้องกันไม่ให้เชื้อโรคมีความสามารถในการยึดเกาะและบุกรุกเข้าสู่ร่างกายในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะ การดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลให้ชั้นเยื่อหุ้มของระบบทางเดินปัสสาวะเกิดการบาดเจ็บ อักเสบ ถูกทำลาย และเอื้อต่อการยึดเกาะของเชื้อแบคทีเรียได้⁽²⁾ การติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะอันเนื่องมาจากการใส่สายสวนปัสสาวะ หมายถึงผู้ป่วยมีการติดเชื้อของระบบทางเดินปัสสาวะหลังจากที่อยู่ในโรงพยาบาลไม่ต่ำกว่า 3 วัน ร่วมกับการคาสายสวนปัสสาวะตั้งแต่ 2 วัน ขึ้นไป (นับวันที่ใส่สายสวนเป็นวันที่ 1 โดยไม่คำนึงถึงจำนวนชั่วโมงของการใส่) หรือหลังถอดสายสวนปัสสาวะไม่เกิน 1 วัน และมีอาการอย่างน้อยอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ ไข้ ปัสสาวะบ่อย ปัสสาวะกะปริดกะปรอย ปัสสาวะลำบาก ปวดบริเวณหัวหน้าหรือปวดบริเวณบั้นเอว (costovertebral angle) ร่วมกับการตรวจเพาะเชื้อในปัสสาวะพบเชื้อแบคทีเรีย > 10 CFU/ml

และเชื้อก่อโรคไม่เกิน 2 ชนิด โดยผู้ป่วยต้องไม่มีอาการหรือไม่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะก่อนคาสายสวนปัสสาวะ⁽³⁾

หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลอุดรธานี ให้บริการรักษาพยาบาลผู้ป่วย ที่เป็นโรคเกี่ยวกับกระดูก กล้ามเนื้อ เส้นประสาท เอ็นและข้อ เพศหญิงทุกช่วงวัย ครอบคลุมการดูแลผู้ป่วยระยะก่อนผ่าตัด และหลังผ่าตัด ผู้ป่วยที่เตรียมการผ่าตัดต้องคาสายสวนปัสสาวะในระยะแรกทุกราย เพื่อเป็นการป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากการผ่าตัด บางรายต้องคาสายสวนปัสสาวะต่ออีกเป็นเวลานานเนื่องจากผู้ป่วยยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หลังผ่าตัดหรือมีข้อจำกัดทางการแพทย์อื่นๆ จึงมีความจำเป็นต้องเฝ้าระวังจำนวนวันปัสสาวะ ในบางรายส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนจากการคาสายสวนปัสสาวะ ได้แก่ มีการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะจากเชื้อแบคทีเรียเพิ่มขึ้น ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงของโรคและเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ภาวะวิกฤต และเสียชีวิตจากการติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะ ทั้งยังเพิ่มระยะเวลาในการนอนโรงพยาบาลเพื่อรักษาตัวของผู้ป่วยนานขึ้น เพิ่มค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษามากขึ้น ใช้อุปกรณ์ และกำลังคนด้านบุคลากรทางการแพทย์ในการดูแลรักษาเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลอุดรธานี มีรายงานอุบัติการณ์อัตราการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะจากการสวนคาสายสวนปัสสาวะประจำปี 3 ปี ย้อนหลัง พบว่า ปี 2560 ร้อยละ 0.03, ปี 2561 ร้อยละ 0.13 และปี 2562 ร้อยละ 2.10 จากสถิตินี้พบว่าเมื่ออัตราการติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะจากการสวนคาสายสวนปัสสาวะเป็นสาเหตุทำให้ระยะเวลาการนอนโรงพยาบาลนานขึ้น เพิ่มค่าใช้จ่ายและกำลังคนในการรักษา รวมถึงเพิ่มความเสี่ยงต่อการเสียชีวิต นอกจากนี้ยังพบว่าการปฏิบัติงานของพยาบาลหอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง ยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และความรู้ของพยาบาลแต่ละคน การจัดการดูแลพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการสวนปัสสาวะจะปฏิบัติเช่นเดียวกัน ยังขาดระบบการบันทึกและการป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับการติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะ เพราะฉะนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับพยาบาลผู้ให้การดูแลผู้ป่วยที่ใส่สายสวนปัสสาวะซึ่งมีบทบาทอย่างมากในการปฏิบัติการพยาบาล ดูแลผู้ป่วยให้ได้รับการรักษา เพื่อลดการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการใส่สายสวนปัสสาวะ จำนวนวันนอนโรงพยาบาล ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ส่งผลให้มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ปัจจุบันมีการศึกษาจำนวนมากที่ยืนยันว่าการใช้แนวปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยใส่สายสวนปัสสาวะสามารถลดอุบัติการณ์การติดเชื้อในผู้ป่วยใส่สายสวนปัสสาวะได้⁽⁴⁾ เช่นเดียวกับโรงพยาบาลอุดรธานี ถึงแม้จะมีแนวทางในการดูแลผู้ป่วย เพื่อป้องกันการเกิดการติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะ แต่รูปแบบยังไม่ชัดเจน และไม่ใช่วางแนวทางเดียวกัน รวมถึงยังพบอุบัติการณ์ของการติดเชื้อทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการใส่สายสวนปัสสาวะ จึงตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในการป้องกันการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะ (Catheter-associated Urinary Tract Infection Clinical Nursing Practice Guideline: CAUTI-CNPG) ให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ มีการประสานงาน และส่งเสริมร่วมกับทีมสุขภาพ จึงเป็นประเด็นที่สนใจในการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล

ในการป้องกันการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะ เพื่อลดอัตราการติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่คาสายสวนปัสสาวะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการใส่สายสวนปัสสาวะ หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการใส่สายสวนปัสสาวะ หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาล เพื่อป้องกันการติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการใส่สายสวนปัสสาวะไปใช้

วัสดุและวิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development) แนวทางการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่คาสายสวนปัสสาวะ หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานีให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการพยาบาล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ 1 คือ พยาบาลผู้ทดลองใช้แบบประเมินการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่คาสายสวนปัสสาวะ ได้แก่ พยาบาลผู้ปฏิบัติงานที่หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

ส่วนที่ 2 แบบประเมินคุณภาพแนวทางการปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้แบบประเมินคุณภาพทางคลินิก Appraisal of Guideline for Research & Evaluation II; *AGREE II*⁽⁵⁾ ประกอบด้วย 23 ข้อ แบ่งตามหมวดหมู่รวม 6 หมวด ตามด้วยหัวข้อการให้คะแนนภาพรวม 2 ข้อ (“การประเมินแนวทางปฏิบัติในภาพรวม”) แต่ละหมวดครอบคลุมมิติเฉพาะของคุณภาพของแนวทางปฏิบัติ

หมวดที่ 1 ขอบเขตและวัตถุประสงค์ พิจารณาวัตถุประสงค์ในภาพรวมของแนวทางปฏิบัติคำถามด้านสุขภาพที่จำเพาะ และประชากรเป้าหมาย (ข้อที่ 1-3)

หมวดที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มุ่งเน้นที่ขอบเขตของการจัดทำแนวทางปฏิบัติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และแสดงถึงมุมมองของผู้ใช้งานเป้าหมาย (ข้อที่ 4-6)

หมวดที่ 3 ความเข้มงวดของการขั้นตอนการจัดทำ เกี่ยวข้องกับกระบวนการที่ใช้เพื่อรวบรวม และวิเคราะห์หลักฐาน วิธีการจัดทำข้อเสนอแนะ และวิธีการปรับคำแนะนำให้เป็นปัจจุบัน (ข้อที่ 7-14)

หมวดที่ 4 ความชัดเจนในการนำเสนอ เกี่ยวกับภาษา โครงสร้าง และรูปแบบของแนวทางปฏิบัติ (หัวข้อที่ 15-17)

หมวดที่ 5 การนำไปใช้ เกี่ยวข้องอุปสรรคและปัจจัยเอื้อที่ช่วยในการนำไปใช้กลยุทธ์ที่ช่วยเสริมการนำไปใช้เพิ่มมากขึ้น และแหล่งทรัพยากรในการนำแนวทางปฏิบัติไปใช้งาน (ข้อที่ 18-21)

หมวดที่ 6 ความเป็นอิสระของบรรณาธิการ เกี่ยวข้องกับการจัดทำข้อเสนอแนะที่ต้องไม่มีอคติจากผลประโยชน์ทับซ้อน (ข้อที่ 22-23)

การประเมินแนวทางปฏิบัติในภาพรวม ประกอบด้วย การให้คะแนนคุณภาพในภาพรวมของแนวทางปฏิบัติ และการแนะนำว่าสมควรนำแนวทางปฏิบัติไปใช้งานหรือไม่

ส่วนที่ 3 แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้แนวปฏิบัติของพยาบาล

ส่วนที่ 4 แบบประเมินผลความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้

ผู้วิจัย และคณะ นำแบบประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง (Index Item Object Congruence: I.O.C.) ได้ค่า IOC 0.8 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะ หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี ที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 10 คน หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามในส่วนของความคิดเห็นของความพึงพอใจ ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha) มีค่า 0.99

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 (พยาบาล) ทั้งหมดเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 23 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.4 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 35 ปี อายุน้อยที่สุด 25 ปี และอายุมากที่สุด 56 ปี กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 5 - 9 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.4

ผลการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อป้องกัน และควบคุมการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะ ในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะ หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี

การดำเนินการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะ ในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะ หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี โดยมีผู้ร่วมดำเนินการ ได้แก่ พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง พยาบาลประจำหอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี การดำเนินการได้ทบทวนกิจกรรมการรักษายาพยาบาล สถิติในรอบปีที่ผ่านมา ภาวะแทรกซ้อน โดยกำหนดการประชุมทุกสัปดาห์ที่สี่ของเดือน จากการประชุมกลุ่มทั้ง 4 ครั้ง พบว่า

1. ความครอบคลุมตามแนวปฏิบัติการดูแลผู้ป่วย
ใส่สายสวนปัสสาวะจะช่วยให้พยาบาลสามารถป้องกัน
ภาวะแทรกซ้อนที่อาจทำให้ผู้ป่วยติดเชื้อได้

2. ผลการประเมินคุณภาพ พบว่า ขั้นตอนที่ต้อง
ปรับปรุง ได้แก่ 1)แนวทางการใช้น้ำยาในการทำมาสะอาด
- อวัยวะสืบพันธุ์ให้เป็นแนวทางเดียว 2) เพิ่มคำแนะนำใน
การปฏิบัติตัวของผู้ป่วยในช่วงระหว่างใส่สายสวน
ปัสสาวะ และ 3) กำหนดผู้รับผิดชอบประเมินผล และหา
แนวทางแก้ไขร่วมกันหลังทีมพยาบาลปฏิบัติตามแนวทาง
ที่กำหนดไว้โดยหัวหน้าหอ และหัวหน้าเวร เวรละ 1 ครั้ง

การประเมินคุณภาพของแนวปฏิบัติ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินผลคุณภาพแนวการปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้แบบประเมินคุณภาพ
ทางคลินิก AGREE II รายข้อ

ด้านที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.
หมวดที่ 1 ขอบเขตและวัตถุประสงค์			
1	มีการอธิบายวัตถุประสงค์ในภาพรวมของแนวปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน	6.0	1.0
2	มีการอธิบายคำถามด้านสุขภาพไว้อย่างชัดเจนในทางปฏิบัติ	5.9	1.1
3	มีการอธิบายชัดเจนว่าแนวทางปฏิบัตินี้ทำขึ้นเพื่อใช้กับประชากรกลุ่มใด (ผู้ป่วย ประชาชน เป็นต้น)	5.9	1.3
หมวดที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย			
4	กลุ่มผู้จัดทำแนวทางปฏิบัติประกอบไปด้วยบุคลากรจากกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้องทั้งหมด	6.2	1.2
5	มีการพิจารณาทัศนะ และความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมาย (ผู้ป่วย ประชาชน เป็นต้น)	5.9	1.1
6	มีการกำหนดผู้ใช้เป้าหมายขอแนวทางปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน	6.1	0.9
หมวดที่ 3 หมวดความเข้มงวดของขั้นตอนการจัดทำ			
7	มีการใช้วิธีสืบค้นหลักฐานอย่างเป็นระบบ	5.3	1.1
8	มีการอธิบายอธิบายเกณฑ์สำหรับการเลือกหลักฐานไว้อย่างชัดเจน	5.6	1.0
9	มีการอธิบายจุดแข็ง และข้อจำกัดของหลักฐานไว้อย่างชัดเจน	5.6	1.0
10	มีการอธิบายวิธีการจัดทำข้อเสนอไว้อย่างชัดเจน	5.7	0.9
11	มีการพิจารณาถึงผลประโยชน์ต่อสุขภาพ ผลข้างเคียง และความเสี่ยงในการจัดทำข้อเสนอ	5.7	1.0
12	มีการอธิบายจุดแข็ง และข้อจำกัดของหลักฐานไว้อย่างชัดเจน	5.4	0.9
13	มีการทบทวนแนวทางปฏิบัติโดยผู้เชี่ยวชาญภายนอกก่อนการจัดพิมพ์เผยแพร่	5.3	1.2
14	มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติในการปรับแนวทางให้เป็นปัจจุบัน	5.3	1.2
หมวดที่ 4 ความชัดเจนในการนำเสนอ			
15	ข้อเสนอมีความเฉพาะเจาะจงไม่กำกวม	5.4	0.9
16	มีการนำเสนอทางเลือกต่างๆ ในการจัดสภาวะหรือประเด็นสุขภาพไว้อย่างชัดเจน	5.3	1.1
17	สามารถระบุข้อเสนอหลักได้โดยง่าย	5.6	1.0
หมวดที่ 5 การนำไปใช้			
18	แนวทางปฏิบัติมีการอธิบายถึงปัจจัยเอื้อ และอุปสรรคต่อการนำข้อเสนอไปปรับใช้	5.4	1.2
19	แนวทางปฏิบัติมีรายละเอียดแนะนำ และ/หรือเครื่องมือในการนำข้อเสนอไปปฏิบัติ	5.7	1.0
20	มีการพิจารณาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องเมื่อมีการนำข้อเสนอไปปฏิบัติ	5.4	0.9
21	มีเกณฑ์สำหรับการกำกับ และ/หรือตรวจสอบในแนวทางปฏิบัติ	5.8	1.0

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินผลคุณภาพแนวการปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้แบบประเมินคุณภาพทางคลินิก AGREE II รายข้อ (ต่อ)

ด้านที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.
หมวดที่ 6 ความเป็นอิสระของบรรณาธิการ			
22	ทักษะของหน่วยงานสนับสนุนเงินทุนไม่มีอิทธิพลต่อเนื้อหาของแนวทางปฏิบัติ	5.8	0.8
23	การบันทึก และแสดงการมีผลประโยชน์ทับซ้อนของสมาชิกของผู้จัดทำแนวทางปฏิบัติ	5.2	1.1
การประเมินแนวทางปฏิบัติในภาพรวม			
24	ให้คะแนนภาพรวมของคุณภาพของแนวทางปฏิบัตินี้	5.9	0.9

จากตารางที่ 1 การประเมินคุณภาพแนวการปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้แบบประเมินคุณภาพทางคลินิก AGREE II เพื่อป้องกัน และควบคุมการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะ หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี พบว่า รายข้อ หมวด 2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ข้อ 4 กลุ่มผู้จัดทำแนวทางปฏิบัติประกอบไปด้วยบุคลากรจากกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้องทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยมาก

ที่สุด ($\bar{X} = 6.2$, S.D. = 0.9) รองลงมาคือ หมวด 2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ข้อ 6 มีการกำหนดผู้ใช้เป้าหมายขอแนวทางปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 6.1$, S.D. = 0.9) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 6 ความเป็นอิสระของบรรณาธิการ ข้อ 23 มีการบันทึกและแสดงการมีผลประโยชน์ทับซ้อนของสมาชิกของผู้จัดทำแนวทางปฏิบัติ ($\bar{X} = 5.2$, S.D. = 1.1)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินผลคุณภาพแนวการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะ หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี รายหมวด

ด้านที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.
1	หมวดที่ 1 ขอบเขตและวัตถุประสงค์	5.9	1.0
2	หมวดที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	6.1	1.0
3	หมวดที่ 3 หมวดความเข้มงวดของขั้นตอนการจัดทำ	5.5	1.0
4	หมวดที่ 4 ความชัดเจนในการนำเสนอ	5.4	1.0
5	หมวดที่ 5 การนำไปใช้	5.6	1.0
6	หมวดที่ 6 ความเป็นอิสระของบรรณาธิการ	5.6	1.0
7	การประเมินแนวทางปฏิบัติในภาพรวม	5.3	0.9

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพของแนวทางการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะ หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี รายหมวด พบว่า พยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติฯ

มีความคิดเห็นที่ค่าคะแนนสูงที่สุดในหมวดที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 6.1$, S.D. = 1.0) รองลงมาคือ หมวดที่ 1 ขอบเขตและวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 5.9$, S.D. = 1.0) ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าคะแนนน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 4 ความชัดเจนในการนำเสนอ ($\bar{X} = 5.4$, S.D. = 1.0)

การประเมินความพึงพอใจในการใช้แนวปฏิบัติ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของการพยาบาลผู้ใช้แนวทางการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกัน และควบคุมการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะ หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี (n=10)

หัวข้อประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านคุณภาพ	4.3	0.5	มาก
2. ด้านความสะดวกในการปฏิบัติ	4.2	0.7	มาก
3. ด้านผลลัพธ์ที่ดีและความปลอดภัย	4.3	0.5	มาก
4. ด้านความเหมาะสม และคุ้มค่าต่อหน่วยงาน	4.1	0.8	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	4.3	0.6	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า พยาบาลมีผู้ใช้แนวปฏิบัติ มีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อ 1 ด้านคุณภาพ และข้อ 3 ด้านผลลัพธ์ที่ดี และความปลอดภัย ที่มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน ($\bar{X} = 4.3$, S.D. = 3.5) ความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 4 ด้านความเหมาะสม และคุ้มค่าต่อหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ย 4.1 ($\bar{X} = 4.1$, S.D. = 0.8) ส่วนความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.3$, S.D. = 0.6)

ความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้

จากตารางที่ 4 พบว่า พยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติจะ แนะนำให้ใช้แนวทางปฏิบัตินี้ คิดเป็นร้อยละ 88.9 และ จะแนะนำให้ใช้แนวทางปฏิบัตินี้ คิดเป็นร้อยละ 11.1

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของพยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติที่แสดงความคิดเห็นจะแนะนำให้ใช้แนวทางปฏิบัตินี้

จะแนะนำให้ใช้แนวทางปฏิบัตินี้	n (ร้อยละ)
ใช่	8 (88.9)
ใช่ โดยมีการแก้ปัญหา	2 (11.1)
ไม่ใช่	-

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยขออภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้งสองข้อคือ ผลการประเมินคุณภาพของแนวการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกัน และควบคุมการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะ หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี รายหมวด พบว่า พยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติฯ มีความคิดเห็นที่ค่าคะแนนสูงที่สุดในหมวดที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อธิบายได้ว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการจัดทำแนวทางปฏิบัติ ได้กำหนดทิศทางและมีส่วนร่วมในการจัดทำ

แนวทางปฏิบัติ โดยผู้ใช้งานมีเป้าหมายอย่างชัดเจนไว้ในแนวทางปฏิบัติ⁽⁶⁾ จึงทำให้คะแนนหมวดที่ 2 ออกมาสูงที่สุด ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าคะแนนน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 4 ความชัดเจนในการนำเสนอ อธิบายได้ว่าบางขั้นตอนของแนวปฏิบัติควรมีการอธิบายที่ยังไม่เป็นรูปธรรม และไม่ เป็นแนวทางเดียวกัน หลักฐานที่ใช้สนับสนุนยังไม่ ครบคลุม นำเสนอยังไม่เป็นแผนผังหรือขั้นตอน⁽⁶⁾ เนื่องจากผู้ใช้แนวปฏิบัติต้องมีทักษะเฉพาะในการปฏิบัติ ซึ่งหากมีการจัดหลักสูตรอบรมให้พยาบาลได้มีความรู้และ ทักษะ จะช่วยให้ผู้รับบริการ ได้รับประโยชน์มากยิ่งขึ้น

การประเมินผลคุณภาพแนวทางการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกัน และควบคุมการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะหอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี รายข้อพบว่า หมวด 2 ข้อ 4 กลุ่มผู้จัดทำแนวทางปฏิบัติประกอบไปด้วยบุคลากรจากกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้องทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด การมีส่วนร่วมทำให้บุคคลมีโอกาสได้รับทราบข้อมูลและปัญหาต่างๆ เสนอความคิดเห็น และร่วมพิจารณาตัดสินใจดำเนินงาน ตลอดจนประเมินผลเพื่อเกิดความพึงพอใจและภาคภูมิใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญกับองค์กร ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล⁽⁷⁾ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของปัทมา วงษ์กัญ และคณะ⁽⁴⁾ ที่พบว่าโปรแกรมส่งเสริมการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกส่งผลให้พยาบาลมีการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางคลินิกเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากความร่วมมือทางการพยาบาล และช่วยลดการติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการใส่สายสวนปัสสาวะได้ นอกจากนี้การมีแผนภูมิขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้ง่ายต่อการนำไปใช้จากการมีส่วนร่วมของผู้จัดทำแนวทางปฏิบัติ⁽⁸⁾

จากวัตถุประสงค์ข้อ 2 การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้แนวปฏิบัติ พบว่าพยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติมีความพึงพอใจในระดับมาก ในข้อ 1 ด้านคุณภาพ และข้อ 3 ด้านผลลัพธ์ที่ดีและความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ การปฏิบัติการตามหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพของการให้บริการซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของการประกันคุณภาพการบริการด้านสุขภาพ⁽⁹⁻¹¹⁾ อย่างไรก็ตามพบว่ายังมีปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติตามดังกล่าวในการพยาบาล จึงนับเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับองค์กร ด้านการดูแลสุขภาพที่จะส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้การดูแลบนพื้นฐานของการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ในข้อ 4 ด้านความเหมาะสมและคุ้มค่าต่อหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ความพึงพอใจในข้อนี้ น้อยที่สุดแต่ก็อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยจะนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาแนวปฏิบัติในส่วนที่ยังไม่เหมาะสม

เพื่อให้พยาบาลผู้ใช้มีแนวปฏิบัติ และผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกัน และควบคุมการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะนี้เป็นแนวทางการปฏิบัติเฉพาะหอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานี ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาแนวปฏิบัติในกลุ่มผู้ป่วยหรือหอผู้ป่วยอื่นๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กรต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกระดับที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ออร์โธปิดิกส์หญิง โรงพยาบาลอุดรธานีทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและช่วยเก็บข้อมูล ขอขอบคุณผู้ป่วยทุกท่านที่อาสาสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย และขอขอบคุณครอบครัวท่านที่คอยเป็นกำลังใจ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้วิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความมีน้ำใจของทุกท่าน จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Werneburg GT. Catheter-Associated Urinary Tract Infections: current challenges and future prospects. Res Rep Urol. 2022; 14:109-33.
2. Chomkerd T, Phanpanich W, Menaphol S. Histological Alterations of the Urinary Tract Infection by Escherichia coli from Urinary Catheter. Srinagarind Med J 2019; 34(4): 406-13.
3. National Healthcare Safety Network (NHSN). Urinary tract infection (catheter-associated urinary tract infection (CAUTI) and non-catheter-associated urinary tract Infection (UTI) events in Patient Safety Component Manual [Internet]. 2020 [cited 2021 July 11]. Available from: <https://www.cdc.gov/nhsn/pdfls/pscmanual/pscmanual.cument.pdf>

4. Wongkeju P, Suwannakeeree W, Songthai S. Effects of clinical practice guideline use promotion on nurses' practices and catheter - associated urinary tract infections in medical intensive care unit. *Journal of Nursing and Health Care* 2019; 37(2): 26-37.
5. AGREE Next Steps Consortium. The AGREE II Instrument [Internet]. 2009 [cited 2020 July 8]. Available from: <http://www.agreetrust.org>
6. The AGREE Collaboration. The Appraisal of Guidelines for Research & Evaluation (AGREE) Instrument. London: St. George's Hospital Medical School; 2001.
7. Chana N, Geurgoolgitjagan N, Isaramalai S. Development of practice guideline for enhancing stage-based behavioral modification of pre-diabetic persons. *Songklanagarind J Nurs.* 2014; 34(1): 25-40.
8. Cohen, JM, Uphoff NT. Participation's place in rural development: seeking clarify through specificity. *World Dev.* 1980; 8(3): 213-35.
9. Wongkeju P, Suwannakeeree W, Songthai S. Effects of clinical practice guideline use promotion on nurses' practices and catheter - associated urinary tract infections in medical intensive care unit. *Journal of Nursing and Health Care* 2019; 37(2): 26-37.
10. Boonsoh R, Chanthawilas S, Suwanraj M. Development and feasibility evaluation of clinical nursing practice guidelines of postoperative pain management in recovery room. *SCNJ* 2014;1(1): 43-64.
11. Tiloksakulchai F. Evidence-based nursing practice: principles and practices. 6th ed. Bangkok: Pre-One Limited Partnership; 2011. (in Thai)